

Lech Mażewski

O regulacji stanu nadzwyczajnego w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. de lege ferenda

Streszczenie

De lege ferenda należałoby postulować dokonanie dość istotnych modyfikacji reżimu prawnego stanu wojennego i wyjątkowego w zakresie trybu ich proklamacji. Co najmniej trzeba by znieść istniejącą fakultatywność co do ich wprowadzenia, a także ustanowić, iż z wnioskiem do prezydenta występuje prezes Rady Ministrów a nie Rada Ministrów *in corpore*.

W przypadku stanu wyjątkowego można też rozważać dalej idącą zmianę, która polegałaby na przyznaniu kompetencji do proklamacji tego stanu Radzie Ministrów – z pominięciem udziału głowy państwa.

Istotne zmiany czekałyby także instytucję stanu klęski żywiołowej. Konstytucyjna regulacja tego stanu nie jest zbyt udana i wymaga przemyślenia kilku kwestii: nowego określenia przesłanki proklamacji, rozwiązań dotyczących trybu wprowadzenia, w szczególności ustanowienia kontroli Sejmu, oraz czasu obowiązywania. Ponadto w sytuacji, gdyby Marszałek Sejmu tymczasowo pełnił obowiązki Prezydenta RP, Sejm powinien decydować, czy ma nastąpić przesunięcie terminu wyborów prezydenckich. To minimum proponowanych zmian w reżimie prawnym trzeciego ze stanów nadzwyczajnych.

Zastanowić należałoby się także nad dalszym istnieniem samej instytucji stanu klęski żywiołowej. Alternatywne rozwiązanie polegałoby na możliwości wprowadzenia stanu wyjątkowego ze względu na wystąpienie klęski żywiołowej, przy czym w tym przypadku regulacja stanu wyjątkowego mogłaby być tożsama z proponowanymi modyfikacjami stanu klęski żywiołowej.

On Regulating State of Emergency in the Constitution of the Republic of Poland of 2 April 1997, de lege ferenda

Summary

De lege ferenda significant modifications should be made to the legal regime of martial law and state of emergency as far as the procedure of proclamation is concerned. At least, the existing optionality as to their proclamation should be lifted, and the relevant proclamation proposal should be submitted to the president by the prime minister and not by the Council of Ministers *in corpore*.

In the case of state of emergency, a further change should be considered consisting in granting the powers to proclaim state of emergency to the Council of Ministers - without the mediation of the head of state.

Significant changes would also affect the institution of natural disaster. The constitutional regulation of this state leaves much to be desired and calls for reconsideration of several issues: a new definition of the conditions to be met for proclamation, solutions concerning the mode of proclamation, the establishment of control by the Sejm, and the duration. Moreover,

if the Speaker of the Sejm temporarily serves as president, the Sejm should decide whether the presidential election should be postponed. This is the minimum of proposed changes in the legal regime of the third of the states of emergency.

The existence of the very institution of natural disaster is also debatable. An alternative solution would involve the proclamation of a state of emergency due to a natural disaster, but in this case, the regulation of state of emergency could be the same as the proposed modifications of the condition of a natural disaster.

О регулировании чрезвычайного положения в Конституции РП от 2 апреля 1997 года, de lege ferenda

Резюме

De lege ferenda требует довольно значительных изменений правового режима военного и чрезвычайного положений, в порядке их провозглашения. По крайней мере, необходимо ликвидировать существующую факультативность относительно их введения, а также предусмотреть, что с просьбой к президенту обращается премьер-министр, а не Совет Министров в полном объеме. В случае чрезвычайного положения, можно также рассматривать вопрос о дальнейшем изменении, которое будет предоставлять право провозгласить такое положение Совету Министров – без участия главы государства.

Значительные изменения коснулись бы также введения положения о стихийном бедствии. Конституционное регулирование этого положения не является слишком успешным и нуждается в переосмыслении нескольких вопросов: нового определения условий провозглашения, решений касающихся порядка введения, в особенности установления контроля Сейма, а также продолжительность действия. Кроме того, в ситуации, когда Маршал Сейма временно исполняет обязанности Президента РП, Сейм должен решать, должно ли наступить изменение срока президентских выборов. Это минимальные предлагаемые изменения в правовом режиме третьего из чрезвычайных положений.

Следует также рассмотреть вопрос о дальнейшем существовании самого института стихийного бедствия. Альтернативной возможностью было бы введение чрезвычайного положения в связи с катастрофой стихийного бедствия, в этом случае, регулирование чрезвычайного положения могло бы быть идентично с предлагаемыми модификациями чрезвычайного положения о катастрофе стихийного бедствия.